

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.007.05.2016

P/16/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/067 – Opieka nad osobami chorymi na chorobę Alzheimera oraz wsparcie dla ich rodzin.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
<i>Kontroler</i>	Leszek Sienkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/14/2016 z dnia 15 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Podkarpackie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera (dalej: Stowarzyszenie), 35-311 Rzeszów, ul. Seniora 2
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Zygmunt Wierzyński, Przewodniczący Zarządu od 20 lutego 2009 r. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W kontrolowanym okresie,² Stowarzyszenie jako organizacja pozarządowa, spełniało istotną rolę w działaniach wspierających osoby chore na chorobę Alzheimera oraz ich rodziny. Realizując obowiązki statutowe, przestrzegało przepisów, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³ (dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego). W działalności na rzecz ww. środowiska, szczególne znaczenie przywiązywało do organizacji grup wsparcia oraz wyjazdów terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla chorych i opiekunów. Aktywnie uczestniczyło w pracach - w ramach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Alzheimerowskich (dalej: Ogólnopolskie Porozumienie) - związanych z opracowaniem wyników badań ankietowych dotyczących kosztów opieki nad chorym na chorobę Alzheimera, ponoszonych przez chorych i ich opiekunów. W kontrolowanej działalności, ważna była współpraca z regionalną rozgłośnią Polskiego Radia w Rzeszowie, w zakresie przybliżania słuchaczom problematyki osób starszych. Stowarzyszenie prawidłowo wydatkowało i rozliczyło dotacje, otrzymane w latach 2014-2015 ze środków publicznych, na cele związane z rozwiązywaniem problemów osób (podopiecznych) cierpiących na chorobę Alzheimera.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Lata 2014-2015, przy czym wybrane dane dotyczące programów i opracowań oraz danych statystyczno-finansowych mogą dotyczyć lat wcześniejszych (2010-2013).

³ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 239 ze zm.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Udział w wypracowaniu polityki zdrowotnej, opiekuńczej i społecznej wobec osób z chorobą Alzheimera oraz ich rodzin

Opis stanu faktycznego

Stowarzyszenie prowadziło działalność pożytku publicznego począwszy od 11 lutego 2009 r. Celem Stowarzyszenia było prowadzenie działań ze sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy o *działalności pożytku publicznego*, obejmujących m. in. zadania z zakresu: ochrony i promocji zdrowia; pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom, osobom w trudnej sytuacji życiowej, wyrównywania szans tych rodzin oraz osób, a także działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.

W latach 2014-2015 działania Stowarzyszenia dotyczące rozwiązywania problemów występujących w środowisku osób z chorobą Alzheimera i ich rodzin, w tym wypracowywania rozwiązań organizacyjno-finansowych i procedur postępowania, polegały m. in. na:

- aktywności Stowarzyszenia w pracach Ogólnopolskiego Porozumienia

Stowarzyszenie wspólnie z 4 innymi organizacjami, zajmującymi się problematyką alzheimerowską, było współzałożycielem Ogólnopolskiego Porozumienia (aktualnie liczy 25 organizacji). Głównym zadaniem Ogólnopolskiego Porozumienia było oddziaływanie na politykę społeczną i zdrowotną w kraju, tak aby uwzględniała ona potrzeby chorych na chorobę Alzheimera i ich rodzin. Stowarzyszenie współtworzyło Koalicję Alzheimerowską (dalej: Koalicja), która powstała z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera w Warszawie. W skład Koalicji poza przedstawicielami Polskiego Towarzystwa Alzheimerowskiego (lekarze specjaliści) oraz organizacji alzheimerowskich z Lublina, Łodzi i jednej z Poznania, wszedł również, z ramienia Stowarzyszenia Przewodniczący Zarządu. W 2014 r. i 2015 r. odbyły się po dwa spotkania Koalicji. Przedstawiciele Koalicji uczestniczyli również w naradach w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich poświęconych polityce ochrony zdrowia osób starszych, w tym chorobie Alzheimera (2014 r. i 2015 r.) oraz w Komisji Senioralnej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (2015 r.).

W wyniku prac Koalicji, w sierpniu 2011 r. powstał Narodowy Plan Alzheimerowski (dalej: Plan), obejmujący problemy natury medycznej, społecznej i prawnej, w tym związane ze wsparciem dla chorych oraz ich opiekunów. Plan przedłożono do dwóch ministerstw, tj. realizujących politykę społeczną i zdrowotną oraz do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Do chwili obecnej Plan nie został wdrożony.

Wspólnie z innymi organizacjami zrzeszonymi w Ogólnopolskim Porozumieniu, Stowarzyszenie uczestniczyło w wypracowywaniu wspólnej strategii informacyjnej, skierowanej do środków komunikacji społecznej i władz samorządowych. Podobnemu celowi służyły działania popularyzatorskie, związane z obchodami Światowego Dnia Choroby Alzheimera (21 września). Udział w dorocznych zjazdach organizacji alzheimerowskich był okazją do wymiany informacji i doświadczeń, związanych z przedsięwzięciami realizowanymi lokalnie przez każdą z organizacji, a także uzgadniania działań ogólnopolskich na rzecz podnoszenia świadomości społecznej, zmian w organizacji i jakości opieki nad chorymi oraz promowania ruchu alzheimerowskiego.

(dowód: akta kontroli str. 7-46)

- zaangażowaniu w przeprowadzenie badań ankietowych kosztów opieki nad chorym na chorobę Alzheimera, ponoszonych przez chorych i ich opiekunów

W czerwcu 2014 r. podczas XVI Zjazdu Ogólnopolskiego Porozumienia w Bydgoszczy poruszono problemy, związane z brakiem szczegółowej wiedzy na temat niskiej świadomości społecznej o chorobie Alzheimera oraz kosztów, jakie ponoszą chorzy na tę chorobę i ich opiekunowie w związku z chorobą. Również z tego powodu utrudnione były rozmowy z zainteresowanymi stronami, związane z udzielaniem przez państwo pomocy chorym i ich opiekunom. W tym czasie, powstał pomysł przeprowadzenia badań ankietowych poświęconych tej tematyce. Opracowania badań ankietowych w zakresie świadomości społecznej podjęło się 6 organizacji alzheimerowskich (z Warszawy, Opolą, Gdańską, Białogostoku, Poznania i Lesznią). Natomiast koordynatorem grupy 6 innych organizacji (z Krakowa, Oświęcimia, Bydgoszczy, Elbląga, Łodzi i Stowarzyszenia), które przyjęły na siebie obowiązek przeprowadzenia ankiet odnośnie kosztów opieki (dalej: badania kosztów opieki) - został przewodniczący Zarządu.

W badaniach kosztów opieki pytania - dotyczące płci, wieku chorego i opiekuna, czasu trwania choroby, sprawności psychofizycznej, osiąganych dochodów - zostały uzależnione od sposobu sprawowania opieki nad chorym. Przewidziano 5 kategorii, tj. przypadków, gdy:

- chory przebywa wyłącznie w domu - opieką zajmuje się opiekun domowy,
- chory przebywa w domu, ale korzysta również z domu dziennego pobytu (DDP - pobyt kilkugodzinny w ciągu dnia),
- chory przebywa w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub opiekuńczo-pielęgnacyjnym (ZOL lub ZOP – pobyt całodobowy),
- chory przebywa w domu pomocy społecznej (DPS - pobyt całodobowy),
- chory przebywa w prywatnym domu opieki (PDO - pobyt całodobowy).

Badania przeprowadzono w okresie od września 2015 r. do marca 2016 r. na terenie działania poszczególnych organizacji zrzeszonych w Ogólnopolskim Porozumieniu. Ich wyniki zaprezentowane zostaną w czerwcu 2016 r. podczas XVIII Zjazdu Ogólnopolskiego Porozumienia w Opolu.

(dowód: akta kontroli str. 7-46)

W kwietniu 2016 r. zakończono w Stowarzyszeniu prace związane z opracowaniem, przekazanych przez poszczególne organizacje alzheimerowskie odpowiedzi ankietowych. Według ostatecznych wyników badań kosztów opieki (na podstawie 127 odpowiedzi ankietowych), wybrane dane przedstawiają się następująco:

- średni wiek wynosił: 78 lat dla chorego i 59 lat dla opiekuna,
- średni czas trwania choroby od momentu diagnozy do badania ankietowego - 5 lat,
- sposób opieki: 55% chorych pozostaje w domu, 29 % chorych korzysta z DDP, 7% przebywa w ZOL lub w ZOP, 5% i 4% korzysta odpowiednio z PDO i DPS,
- płeć: chorego - 71% kobiety, 29% mężczyźni; opiekuna - 75% kobiety, 25% mężczyźni,
- opiekun: mieszka z chorym w 78% przypadków, nie mieszka z chorym 22% przypadków,
- miesięczny koszt ponoszony za pobyt chorego wynosił: 1740 zł (ZOL), 1880 zł (dom i DDP), 2110 zł (dom), 2180 zł (DPS) i 3450 zł (PDO).

(dowód: akta kontroli str. 47-57)

Według odpowiedzi Przewodniczącego Zarządu - na zapytania odpowiadające zakresowi analizy procedury SWOT - do czynników wpływających na obecnie funkcjonujący w Polsce model leczenia i opieki nad osobami z chorobą Alzheimera oraz wsparcia dla ich rodzin m. in. należą:

- leczenie opóźniające objawy (4 pkt.) i koszt leków z refundacją (3 pkt.) oraz dostęp do specjalistycznej medycznej opieki domowej (1 pkt), spośród 5 wymienionych czynników po stronie mocnych stron (czynniki wewnętrzne, tj. cechy modelu),
- brak wyspecjalizowanych poradni zaburzeń pamięci i brak badań przesiewowych (5 pkt.) oraz niechęć do przyjmowania pacjentów z chorobą Alzheimera do oddziałów szpitalnych i do zakładów opieki długoterminowej (4 pkt.), spośród wymienionych 8 czynników po stronie słabych stron (czynniki wewnętrzne),
- zaangażowanie organizacji pozarządowych jako wsparcie dla opiekunów, tworzenie opieki wolontariackiej i domów dziennego pobytu (5 pkt.) oraz dostęp do wiedzy na temat choroby i związanych z nią problemów (2 pkt.), spośród wymienionych 6 czynników po stronie szans (czynniki zewnętrzne, tj. cechy otoczenia),
- wzrastająca liczba chorych i niewydolność opiekunów (5 pkt.) oraz nieprzygotowanie mentalne (stygmatyzacja) w społeczeństwie i instytucjach publicznych (4 pkt.), spośród wymienionych 5 czynników po stronie zagrożeń (czynniki zewnętrzne).

W powyższej odpowiedzi znaczenie bądź wpływ poszczególnych czynników uszeregowano w oparciu o skalę punktową (od 5 do 1), tj. od największej do najmniejszej rangi (w niektórych przypadkach ta sama ranga przypisana została kilku czynnikom).

(dowód: akta kontroli str. 58-61)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Stowarzyszenie właściwie wywiązywało się z obowiązków organizacji pozarządowej wykonującej zadania publiczne, w tym związane z ochroną i promocją zdrowia oraz działaniami na rzecz ludzi w wieku emerytalnym, określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego. Powyższa ocena odnosi się głównie do czynności zrealizowanych w Ogólnopolskim Porozumieniu, w tym dotyczących przeprowadzania badań ankietowych kosztów opieki nad chorym na chorobę Alzheimera, ponoszonych przez chorych i ich opiekunów.

2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniem usług medycznych, opiekuńczych i społecznych osobom z chorobą Alzheimera oraz wsparciem ich rodzin, w tym ich finansowanie

Opis stanu
faktycznego

W statucie Stowarzyszenia zapisano m. in., że terenem jego działania jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną, a swoją działalność opiera na pracy społecznej członków. Do prowadzenia swoich spraw może zatrudniać pracowników. Celem Stowarzyszenia jest niesienie pomocy

osobom z chorobą Alzheimera i zaburzeniami pokrewnymi oraz ich rodzinom i opiekunom, a swoją działalność prowadzi poprzez:

- organizowanie różnych form samopomocy dla rodzin i opiekunów, wzajemną pomoc i współpracę członków,
- popularyzację wiedzy i problemów związanych z chorobą Alzheimera,
- wymianę informacji i kształcenie osób opiekujących się pacjentami z chorobą Alzheimera,
- współpracę z odpowiednimi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi w celu wymiany doświadczeń i wzajemnej pomocy,
- prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia przez organizowanie imprez kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich.

Stowarzyszenie może wykonywać działalność pożytku publicznego nie pobierając wynagrodzenia za świadczone usługi.

W latach objętych badaniami kontrolnymi, Stowarzyszenie nie zatrudniało pracowników na podstawie umowy o pracę. Odbiorcami działań pożytku publicznego Stowarzyszenia było 48 osób w 2014 r. i 52 osoby w 2015 r. W związku z działalnością statutową dotyczącą środowiska osób chorych na chorobę Alzheimera, Stowarzyszenie realizowało m. in. zadania w zakresie:

1) organizacji weekendowych wyjazdów terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla chorych i ich opiekunów

W maju i czerwcu 2014 r. oraz w czerwcu i październiku 2015 r. zorganizowano po dwa ww. wyjazdy. Każdorazowo liczba wyjazdów zależna jest od możliwości finansowych Stowarzyszenia. Uczestnikami wyjazdów (do pensjonatu w Woli Sękowej koło Rymanowa) byli chorzy, których stan psychofizyczny na to pozwalał i ich opiekunowie. Pensjonat został zlokalizowany na terenie zabytkowego parku podworskiego i odpowiadał potrzebom grupy osób niepełnosprawnych, jakimi są chorzy na chorobę Alzheimera (ograniczenia w funkcjach ruchowych). Oprócz chorych i ich opiekunów - uczestnikami wyjazdów byli: lekarz geriatra, psycholog, terapeuta zajęciowy, pielęgniarka i wolontariusze (studenci kierunku fizjoterapia Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz byli opiekunowie). W trakcie pobytów organizowano dla chorych zajęcia terapeutyczne (terapia zajęciowa, terapia ruchowa i muzykoterapia), a opiekunowie uczestniczyli w zajęciach grupy wsparcia (z udziałem lekarza i psychologa). Dla opiekunów wyjazdy były okazją do wymiany doświadczeń w rozwiązywaniu problemów codziennej opieki. Chorzy dzięki uczestnictwu w zajęciach terapeutycznych w grupie, mobilizowali się do aktywności, jakiej nie przejawiają w warunkach domowych. Transport chorych i opiekunów zawsze odbywał się prywatnymi samochodami członków Zarządu Stowarzyszenia oraz niektórych opiekunów.

2) prowadzenia grup wsparcia dla opiekunów chorych i kontaktowania się z osobami zainteresowanymi tematyką dotyczącą choroby Alzheimera

Spotkania grup wsparcia odbywały się raz w miesiącu (w każdy trzeci piątek) w siedzibie Stowarzyszenia (Ośrodek Wsparcia Dom Seniora w Rzeszowie – lokal używany nieodpłatnie). Przeznaczone były przede wszystkim dla opiekunów chorych. Członkowie Zarządu Stowarzyszenia pełnili również cotygodniowe dyżury (każdy poniedziałek). Ograniczenia bazy lokalowej powodowały, że telefon Stowarzyszenia pomiędzy dyżurami był telefonem kontaktowym. Dzięki

automatycznej sekretarce zainteresowani mogli zostawić stosowne informacje, a osoba pełniąca dyżur, oddzwaniając mogła pomóc w rozwiązaniu problemu.

3) popularyzacji problematyki alzheimerowskiej, w tym w środkach masowego przekazu oraz budowania wizerunku osób starszych

W ramach upowszechniania wiedzy o chorobie Alzheimera i możliwościach profilaktyki, członkowie Stowarzyszenia odbyli prelekcje w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Żołyńcu (2014 r. i 2015 r.), na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego (2015 r.) oraz na spotkaniu emerytów w Kolbuszowej (2014 r. i 2015 r.).

W cyklu audycji pod wspólną nazwą „Podkarpackie Pozarządowe”, na antenie Polskiego Radia Rzeszów zaprezentowano działania Stowarzyszenia (czterokrotnie w 2014 r. i pięciokrotnie w 2015 r.). W 2015 r. jedna z audycji odbyła się w ramach prawa do nieodpłatnego informowania przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji, o prowadzonej nieodpłatnej działalności pożytku publicznego. W audycjach poruszano również problem braku funduszy na funkcjonowanie Stowarzyszenia.

Ponadto w październiku 2015 r. dziennikarz Radia Rzeszów zrealizował reportaż - podczas wyjazdu terapeutyczno - rehabilitacyjnego chorych i opiekunów do Woli Sękowej.

4) wymiany doświadczeń i współpracy z innymi instytucjami

Utrzymywano kontakty z SP ZZOZ „Sanatorium” im. Jana Pawła II w Górnicy (funkcjonuje w nim ZOL z miejscami dla chorych z zespołami otępiennymi). W październiku 2014 r. członkowie Stowarzyszenia wzięli udział w forum, rozpoczynającym realizację projektu „Rozbudowa, przebudowa Pawilonu nr 10 ZOL dla osób starszych i przewlekle chorych w Górnicy wraz z infrastrukturą” (przewodniczący Zarządu wygłosił prelekcję pt. „Problemy opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych”). W ramach wymienionego projektu przewodniczący Zarządu uczestniczył w wyjeździe studyjnym do ośrodka alzheimerowskiego w Bergen w Norwegii. Wyjazd (sierpień 2015 r.) sfinansowano ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 oraz środków własnych Starostwa Powiatowego w Rzeszowie. We wrześniu 2015 r. członkowie Stowarzyszenia wzięli udział (na zaproszenie ww. „Sanatorium”) w zorganizowanym w Uniwersytecie Rzeszowskim seminarium z okazji Światowego Dnia Choroby Alzheimera.

W dniach 21-23 kwietnia 2016 r. przedstawiciele Stowarzyszenia uczestniczyli w międzynarodowych obradach poświęconych tematyce alzheimerowskiej, tj. w 31. Konferencji Alzheimer Disease International w Budapeszcie. Podczas sesji plenarnych i seminariów przedstawiano rozwiązania systemowe, związane z opieką nad chorymi z chorobą Alzheimera (w znacznej liczbie państw obowiązują narodowe plany alzheimerowskie bądź strategie alzheimerowskie, które opisują zasady organizacji i finansowania opieki nad chorymi).

5) organizacji wolontariatu związanego z opieką i rehabilitacją chorych

Działania Stowarzyszenia były wspierane przez dwie grupy wolontariuszy:

- opiekunów, których podopieczni zmarli (posiadają dużą wiedzę i doświadczenie dotyczące opieki nad chorym, w tym rozwiązywania problemów jego dnia codziennego, sposobu zajmowania się i komunikowania z chorym, przy jego ograniczonych możliwościach wynikających z choroby),

- studentów kierunku fizjoterapia Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego (wykorzystują nabytą podczas studiów wiedzę, uczestnicząc w wyjazdach terapeutyczno-rehabilitacyjnych oraz w ramach grup wsparcia, pomagają również opiekunom w domach chorych, w tym zajmują się rehabilitacją chorych).

Stowarzyszenie korzystało ze świadczeń wykonywanych przez 25 wolontariuszy w 2014 r. i 23 wolontariuszy w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 62-100)

W okresie objętym kontrolą, Stowarzyszenie wykorzystywało środki publiczne otrzymane z dotacji celowej z budżetu jednostki samorządu terytorialnego - Gminy Miasta Rzeszów (dalej: JST) - na cele publiczne związane z realizacją swoich dwóch niżej wymienionych zadań pod nazwą:

- „Znaczenie wolontariatu w opiece i rehabilitacji osób dotkniętych chorobą Alzheimerera” w 2014 r.

Zadanie o całkowitym koszcie w wysokości 16 880 zł wykonywano na podstawie umowy nr 35 o wsparcie realizacji zadania publicznego zawartej 18 czerwca 2014 r., po uprzednim złożeniu przez Stowarzyszenie oferty (2 czerwca 2014 r.). W umowie JST zobowiązała się do przekazania na realizację zadania kwoty dotacji w wysokości 8 000 zł. Procentowy udział dotacji w całkowitych kosztach zadania wynosił nie więcej niż 47,39% (całkowity koszt stanowi sumę kwot dotacji JST, środków finansowych własnych oraz wkładu osobowego). W dniu 29 lipca 2014 r. Urząd Miasta Rzeszowa przekazał ww. dotację (8 000 zł) na konto bankowe Stowarzyszenia.

Złożenie sprawozdania końcowego z wykonania zadania przewidziano, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania. Termin realizacji zadania określono od 1 sierpnia do 29 października 2014 r.

- „Aktywny wolontariat jako jedna z metod tworzenia nowych rozwiązań ograniczających społeczne skutki choroby Alzheimerera” w 2015 r.

Zadanie o całkowitym koszcie w wysokości 19 595 zł wykonywano na podstawie umowy nr 10 o wsparcie realizacji zadania publicznego zawartej 4 maja 2015 r., po uprzednim złożeniu przez Stowarzyszenie oferty (10 lutego 2015 r.). W umowie JST zobowiązała się do przekazania na realizację zadania kwoty dotacji w wysokości 5 000 zł. Procentowy udział dotacji w całkowitych kosztach zadania wynosił nie więcej niż 25,52% (całkowity koszt stanowi sumę kwot dotacji JST, środków finansowych własnych oraz wkładu osobowego). W dniu 10 maja 2015 r. Urząd Miasta Rzeszowa przekazał ww. dotację (5 000 zł) na konto bankowe Stowarzyszenia.

Złożenie sprawozdania końcowego z wykonania zadania przewidziano, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania. Termin realizacji zadania określono od 15 maja do 30 listopada 2015 r.

W odniesieniu do ww. zadań stwierdzono, że zostały one wykonane przez Stowarzyszenie zgodnie z wymogami określonymi w ofertach i umowach, w tym dotyczącymi m. in. zakresu rzeczowego zadania, udokumentowania poniesionych wydatków, procentowego udziału dotacji w całkowitych kosztach dotacji, prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej zadania i terminowego sporządzenia sprawozdania końcowego z wykonania zadania

(odpowiednio 27 listopada 2014 r. i 28 grudnia 2015 r.). Przyznane kwoty dotacji wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem.

Finansowanie wykonania powyższych zadań publicznych odbywało się - poza ww. kwotami dotacji JST - ze źródeł, na które składały się środki własne Stowarzyszenia w wysokości 4 025 zł w 2014 r. i 6 355 zł w 2015 r. (odpowiednio 23,85% i 35,43% ogólnej wartości zadania) i wkład osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i praca społeczna członków w wysokości 4 885 zł w 2014 r. i 8 240 zł w 2015 r. (odpowiednio 28,76% i 42,05% ogólnej wartości zadania). W kontrolowanym okresie Środki własne Stowarzyszenia pochodziły ze składek członkowskich, darowizn i przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Koszty zrealizowanych zadań dotyczyły m.in.: zakwaterowania grupy, poradnictwa indywidualnego, materiałów do terapii, materiałów biurowych, obsługi finansowej i opłat za telefon.

Stowarzyszenie realizowało swoje zadania z udziałem środków publicznych otrzymanych z JST również w latach 2010-2013. Wysokość dotacji celowej w poszczególnych latach wynosiła: 7 000 zł (2010 r. i 2013 r.), 8 000 zł (2012 r.) i 9 000 zł (2011 r.).

W kwietniu 2014 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeszowie przeprowadzili kontrolę w zakresie zgodności wykorzystania - z przeznaczeniem i zawartą umową - dotacji celowej otrzymanej z budżetu JST, na cele publiczne związane z realizacją zadań Stowarzyszenia w 2012 r. Podstawą przekazania dotacji w wysokości 8 tys. zł była umowa z maja 2012 r., zawarta na realizację zadania „Profilaktyka wykluczenia w chorobie Alzheimera”. Według protokołu z ww. kontroli rozliczenie dotacji nastąpiło na podstawie sprawozdania z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej. Kontrola w badanym zakresie nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 101-256)

Przewodniczący Zarządu podał, że Polska jest jednym z nielicznych państw europejskich, które nie posiadają wdrożonego planu alzheimerowskiego ani żadnej strategii dotyczącej opieki nad chorymi i wsparcia ich opiekunów oraz organizacji pozarządowych zajmujących się tą problematyką (mimo Deklaracji nr 80/2008 Unii Europejskiej obligującej państwa UE do posiadania i realizowania takiego planu). Brak zainteresowania problemem choroby Alzheimera jest groźny, ze względu na skutki jakie mogą nastąpić w przyszłości. Polskie społeczeństwo starzeje się w szybkim tempie, a choroba Alzheimera dotyka ludzi w wieku podeszłym. Problem będzie narastał, co pociągnie za sobą konsekwencje finansowe i społeczne. Można je zmniejszyć wprowadzając stosowne działania medyczne, finansowe, społeczne i prawne.

(dowód: akta kontroli str. 38-46)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Ustalenia kontroli wskazują, że Stowarzyszenie skutecznie realizowało - zgodnie z postanowieniami statutu - zadania dotyczące niesienia pomocy osobom z chorobą Alzheimera oraz wspierania ich rodzin. Działania te realizowano w szczególności poprzez grupy wsparcia, organizację wyjazdów weekendowych (terapeutyczno-rehabilitacyjnych) oraz propagowanie problemów środowiska osób z chorobą

Alzheimerera w środkach komunikacji społecznej, tj. na antenie Radia Rzeszów. Środki dotacji pochodzące z budżetu Miasta Rzeszowa, z których współfinansowano wykonywane przez Stowarzyszenie zadania, służące wszechstronnej pomocy ww. środowisku, wydatkowane i rozliczone z zachowaniem wymogów wynikających z zawartych w tym względzie umów.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia   czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Leszek Sienkowski
Główny specjalista k.p.

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
Podpis

⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r., poz.677)